

Шевчишен А. В.,
кандидат юридичних наук,
старший слідчий в особливо важливих справах
Головного слідчого управління
Національної поліції України

ПОНЯТТЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ (IN ABSENTIA) ТА ЙОГО ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

У статті на підставі аналізу чинного кримінального процесуального законодавства, практики його застосування і спеціальної літератури визначено поняття спеціального досудового розслідування та його функціональне призначення у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, запропоновано зміни до чинного КПК України, які спрямовані на оптимізацію нормативно-правової регламентації здійснення та припинення спеціального досудового розслідування.

Ключові слова: досудове розслідування, спеціальне досудове розслідування, підозрюваний, оголошення у розшук, міжнародний розшук.

В статті на основі аналізу діючого уголовного процессуального законодательства, практики его применения и специальной литературы дано понятие специального досудебного расследования и его функциональное назначение по уголовным производствам по коррупционным преступлениям в сфере служебной деятельности и профессиональной деятельности, связанной с предоставлением публичных услуг, предложены изменения в действующий УПК Украины, направленные на оптимизацию нормативно-правовой регламентации осуществления и прекращения специального досудебного расследования.

Ключевые слова: досудебное расследование, специальное досудебное расследование, подозреваемый, объявление в розыск, международный розыск.

Питання забезпечення невідворотності притягнення до кримінальної відповідальності за вчинений злочин завжди виступало одним із ключових компонентів кримінальної політики в нашій державі. Його результативна реалізація щодо осіб, які вчиняють корупційні злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, відіграє неабияке значення для сьогоденного суспільства через його вкрай негативне ставлення до цих явищ. Одним із процесуальних засобів забезпечення невідворотності покарання за вчинений злочин є застосування, у випадках коли особа переховується від органів досудового розслідування та суду, процедур заочного кримінального провадження. Дієвість таких процедур у вітчизняному кримінальному провадженні одержує своє підтвердження з 2015 року, коли розпочалося активне використання режиму спеціального досудового розслідування, запроваджене Законом України № 1689-VII від 07 жовтня 2014 року. Так, наприклад, якщо у 2013 році, за статистичними даними Генеральної прокуратури України, 244 кримінальних провадження було зупинено на підставі пункту 2 частини 1 статті 280 КПК України у зв'язку з переховуванням підозрюваного у вчиненні корупційного злочину у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та оголошення його у розшук, а за 2014 рік такі процесуальні рішення були прийняті у 306 кримінальних провадженнях, то у 2015 році кількість зупинених кримінальних проваджень на підставі пункту 2 частини 1 статті 280 КПК України завдяки застосуванню у кримінальних провадженнях по даній категорії злочинів режиму спеціального досудового розслідування відповідно до положень глави 24–1 КПК України знизилася майже у два рази – до 162, а у 2016 році вона

дорівнювала 158, аналогічна тенденція простежується й у 2017 році [1].

Ю. П. Аленінім, В. І. Галаганом, І. В. Гловюк, С. А. Головатим, Ю. М. Грошевим, О. М. Дроздовим, О. В. Захарченко, О. П. Кучинською, В. Т. Маляренком, Г. В. Матвієвською, О. О. Нагорнюк-Данилюком, Р. Г. Песцовим, М. А. Погорецьким, В. О. Попелюшком, О. Ю. Татаровим, В. М. Трофименком, В. М. Трубніковом, Т. В. Трубніковою, Л. Д. Удаловою, О. Г. Шилю, Р. М. Шехавцовим та іншими правознавцями [2–18] проводилися численні дослідження, спрямовані на вироблення або загального поняття та змісту заочного кримінального провадження, критеріїв допустимості його застосування, або його здійсненню на судових стадіях кримінального процесу, які виступають як основа для формування уявлень про його природу.

Однак, у переважній більшості досліджень поняттю спеціального досудового розслідування та його функціональному призначенню на підставі положень КПК України 2012 року з урахуванням останніх змін у ньому спеціальних досліджень не присвячувалось.

Виходячи з наведеного, метою статті є на підставі узагальнення чинного кримінального процесуального законодавства, практики його застосування та спеціальної літератури визначити зміст спеціального досудового розслідування та його функціонального призначення у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Голова Спеціального трибуналу по Лівану, створеного під егідою Організації Об'єднаних Націй, Івана Гдрлічкова на круглому столі, присвяченому заочному судочинству, який відбувся у вересні 2016 року на базі Гаазького інституту світового правосуддя в контексті діяльності органів міжнародної кримінальної юстиції зазначила, що заочне провадження є одним із способів дозволити міжнародній спільноті домагатися

притягнення до відповідальності за тяжкі злочини не дозволяючи відсутності обвинуваченого перешкоджати його меті, і боротися з безкарністю [19, с. 2]. Однак, в основі заочного кримінального провадження за КПК України 2012 року лежить не тільки ідея невідворотності покарання за вчинений злочин, а і доктрина природної справедливості.

Перша акумульована у постулатах про те, що кожна особа, яка скоїла кримінальне правопорушення, підлягає покаранню або іншим заходам кримінально-правового впливу, передбачених кримінальним законом, якщо відсутні законні підстави для звільнення її від кримінальної відповідальності чи покарання [20, с. 467]. Друга ґрунтується на двох ключових засадах. Це, з одного боку, право бути вислуханим (*audi alteram partem*) та правила неупередженості (*nemo iudex in causa sua*). А, з іншого, як вірно зазначають Р.М. Шехавцов і Г.В. Матвієвська, – визнання пріоритету інтересів держави, суспільства та потерпілого щодо встановлення осіб, винних у вчиненні кримінального правопорушення, та забезпечення невідворотності їх покарання над правами та інтересами підозрюваного (обвинуваченого) на належну правову процедуру, який своїми умисними діями, спрямованими на переховування від органів досудового розслідування та суду, перешкоджає їх діяльності [21, с. 425; 22, с. 352–353].

Формування бачення змісту процесуальної форми та функціонального призначення заочного кримінального провадження у європейському законодавстві пов'язане, насамперед, з прийняттям Комітетом Міністрів Ради Європи у Резолюції (75) 11 «Про критерії, що регламентують розгляд, який здійснюється за відсутності обвинуваченого» від 19 січня 1973 року, а також правовими позиціями Європейського суду з прав людини, викладеними у рішеннях у справах *Colozza v. Italy*, № 9024/80, *Medenica v. Switzerland*, № 2091/92, *Krombach v. France*, № 29731/96, *Eliazer*

v. The Netherlands, № 20491/97, *Da Luz Domingues Ferreira v. Belgium*, № 50049/99, *Sejdovic v. Italy*, № 56581/00, *Somogyi v. Italy*, № 67972/01, *Lagardère v. France*, № 18851/07.

Переважає більшість критеріїв заочного кримінального провадження, які виділяються в літературі, стосуються визначення порядку його здійснення в суді, хоча таке провадження поділяється й на спеціальне досудове розслідування кримінальних правопорушень. Як приклади наявних дефініцій заочного кримінального провадження можна навести визначення:

– А.С. Тукієва, який сформулював поняття заочного кримінального провадження як особливого порядку розслідування і розгляду кримінальних справ з посиленими процесуальними гарантіями, який допускається за наявності закріплених у законі підстав і умов, оснований на дослідженні загального предмета доказування й інших обставин справи, що здійснюється за відсутності підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, якому належить право, крім загальних, на особливий порядок оскарження заочного вироку [23, с. 11];

– Р.Г. Песцова, який описує заочний розгляд кримінальних справ як спосіб прискорення судочинства за відсутності підсудного, а також як можливість підвищення ефективності правосуддя з метою ефективного захисту інтересів потерпілого від злочину за зменшення зловживання підсудним своїми процесуальними правами [13, с. 161–162];

– Г.В. Матвієвської, – як порядок судового розгляду кримінального провадження, характерною ознакою якого є фізична відсутність обвинуваченого в залі судового засідання, що застосовується з підстав його неправомірної поведінки (ухилення від явки до суду, порушення порядку судового розгляду) або з урахуванням принципу доцільності, за умови згоди на це сторін кримінального провадження (спрощене провадження щодо кримінальних проступків) [10, с. 26];

– О. О. Нагорнюк-Данилюка – як особливий порядок кримінального провадження, що охоплює спеціальне досудове розслідування та спеціальне судове провадження і передбачає спрощену процедуру їхнього здійснення у випадках, передбачених КПК України, стосовно підозрюваного (обвинуваченого), який переховується від органів досудового розслідування та суду, ухиляючись від кримінальної відповідальності, за умови дотримання загальних засад кримінального провадження з метою забезпечення швидкого й ефективного захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень [24, с. 118].

Визначення цих та інших правознавців мають важливе методологічне значення щодо формування підходів до поняття спеціального досудового розслідування. По-перше, вони вказують на особливі процедури у порівнянні із загальним порядком здійснення кримінального провадження. По-друге, описують спеціальне кримінальне провадження як правовий інститут та як діяльність, спрямовану на реалізацію визначених у кримінальному процесуальному законі приписів щодо досудового розслідування та судового розгляду в режимі *in absentia*.

Спеціальне досудове розслідування є одночасно формою спеціального кримінального провадження поряд із спеціальним судовим провадженням та екстраординарною формою досудового розслідування, застосування якої обумовлене необхідністю забезпечити вирішення завдань кримінального провадження в умовах вчинення протидії розслідуванню з боку підозрюваного у формі ухилення підозрюваного від кримінальної відповідальності шляхом переховування від органів слідства та суду.

Визначення поняття спеціального досудового розслідування повинно відбуватися з урахуванням змісту досудового розслідування як стадії кримінального провадження та як кримінальної процесуальної діяльності. З огляду на це, вважаємо неточним визначення

Д. О. Алексєєвої-Процюк спеціального досудового розслідування (*in absentia*) в Україні як однієї з форм спрощеного кримінального процесуального судочинства, яке здійснюється в разі вчинення особою злочинів, які зазначені в ч. 1 ст. 297–1 КПК України, стосовно підозрюваного, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук на підставі ухвали слідчого судді у зв'язку з клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування слідчого, погодженого з прокурором, або прокурора, яке розглядається за участі особи, яка подала клопотання, та захисника [25, с. 67]. А підхід до визначення спеціального досудового розслідування О. О. Нагорнюк-Данилюка через виділення його ознак, до яких він відніс: процесуальний порядок здійснення спеціального досудового розслідування регламентований окремою главою КПК України; здійснюється щодо особи, яка набула статусу підозрюваного; можливе в кримінальних провадженнях щодо вичерпного переліку злочинів, визначеного в КПК України; здійснюється стосовно підозрюваного, який переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності й оголошений у міжнародний та/або міждержавний розшук; не може здійснюватися щодо неповнолітньої особи; встановлений особливий порядок надсилання повісток про виклик і вручення процесуальних документів; передбачає необхідність постановлення слідчим суддею окремого процесуального рішення (ухвали) про його здійснення; обов'язковість участі захисника; передбачені окремі підстави й умови його здійснення стосовно осіб, які перебувають на тимчасово окупованій території України, в районі проведення антитерористичної операції, за межами України [12, с. 96], – громіздким, таким що ускладнює сприйняття

суті та змісту спеціального досудового розслідування.

Спеціальне досудове розслідування є визначеною у кримінальному процесуальному законі екстраординарною формою кримінального провадження, у яку досудове розслідування переводиться зі звичайного порядку його здійснення у випадках й з підстав, передбачених КПК.

С. Л. Шаренко та О. Г. Шило визначили як ключові умови, необхідні для проведення спеціального досудового розслідування: 1) кримінальне провадження має здійснюватися у зв'язку зі злочиним, вчиненим повнолітньою особою, яка переховується від органів досудового слідства з метою ухилення від кримінальної відповідальності 2) такий підозрюваний має бути оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук; 3) підозра має бути пред'явлена про вчинення одного зі злочинів, передбачених у частині 2 статті 297–1 КПК України; 4) є ухвала слідчого судді про дачу дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування [18, с. 59].

З моменту опублікування С. Л. Шаренко та О. Г. Шило положень щодо підстав для здійснення спеціального досудового розслідування Перехідні положення КПК України були Законом № 1355-VIII від 12 травня 2016 року доповнені пунктом 20–1, а 16 березня 2017 року Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення механізмів забезпечення завдань кримінального провадження» до даного пункту були внесені зміни та доповнення, якими значно розширено підстави для здійснення спеціального досудового розслідування. Необхідність таких змін об'єктивно була зумовлена тим, що територія Автономної Республіки Крим є тимчасово окупованою, а в окремих районах Донецької та Луганської областей проводиться антитерористична операція, відповідно й у випадках переховування на цій території підозрюваних у вчиненні злочинів, зазначених у частині 2 статті

297–1 КПК України, за чинним міжнародним та вітчизняним законодавством ці особи знаходяться та території нашої держави, а не за її кордоном, а відтак оголосити їх у міждержавний та/або міжнародний розшук немає підстав і, як наслідок, не має однієї з ключових підстав для прийняття процесуального рішення щодо спеціального досудового розслідування. Поряд із кримінальними провадженнями, перелік яких наведений у частині 2 статті 297–1 КПК України, вимоги щодо особливостей застосування глави 24–1 цього Кодексу поширюються і на кримінальні провадження, у яких підозрюваний, крім неповнолітнього, на момент звернення до суду з клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування або обвинувальним актом оголошений не тільки у міждержавний та/або міжнародний розшук, а й понад шість місяців переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або стосовно якого наявні фактичні відомості, що він перебуває за межами України, на тимчасово окупованій території України або в районі проведення антитерористичної операції.

Аналіз норм глави 24–1 КПК України показує, що викладені в ній правила прямо не передбачають обов'язок слідчого або прокурора негайно ініціювати перед слідчим суддею питання про здійснення спеціального досудового розслідування після прийняття процесуального рішення про оголошення особи в міждержавний та/або міжнародний розшук. Також у Законі не визначено строк, протягом якого або після закінчення якого слідчий за погодженням з прокурором або прокурор повинні внести відповідне клопотання до слідчого судді. Тому в кожному кримінальному провадженні про корупційні злочини, передбачені статтями 364, 364–1, 365–2, 368, 368–2, 368–3, 368–4, 369, 369–2 КК, та інші кримінальні правопорушення, перелічені в частині 2 статті 297–1 КПК України, абзаци другому пункту 20–1 Перехідних

положень КПК України, слід ураховувати вимоги частини 1 статті 28 КПК України щодо прийняття процесуальних рішень у розумні строки [21, с. 427–428] та частини 1 статті 26 КПК України щодо свободи у використанні своїх прав стороною обвинувачення, зокрема, щодо обрання моменту ініціювання перед слідчим суддею питання щодо надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування. Проведене нами узагальнення практики надання дозволів на здійснення спеціального досудового розслідування у кримінальних провадженнях про корупційні злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, вказує на те, що прийняття рішення про ініціювання перед слідчим суддею цього питання продиктоване, по-перше, усвідомленням слідчим і прокурором того, що застосування процедури міжнародного розшуку фактично не призведе до позитивного результату у формі затримання підозрюваного та передачі його вітчизняним органам досудового розслідування через наявність даних про те, що особа знаходиться на території держави, наприклад, Російської Федерації, правоохоронні органи якої ігнорують звернення до них у встановленому міжнародними угодами щодо надання взаємної правової допомоги у кримінальних справах, або на тимчасово окупованій території України або в районі проведення анти-терористичної операції, або особа отримала політичний притулок на території іншої держави чи громадянство цієї держави, що унеможливує їх видачу вітчизняним правоохоронним органам і через це не можна розраховувати на те, що органи кримінальної юстиції іншої держави будуть неупередженими при здійсненні досудового розслідування та судовому розгляді у переданому кримінальному провадженні про корупційні злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Застосування режиму спеціального досудового розслідування у кримінальному провадженні не носить незворотний характер. У випадках, коли особу, оголошену у міжнародний та/або міждержавний розшук, під час досудового розслідування затримано та передано органам досудового розслідування України або підозрюваний добровільно з'явився до органу досудового розслідування, то це є підставою для припинення спеціального досудового розслідування і продовження досудового розслідування у загальному порядку (частина 5 статті 297–4 КПК України). В літературі вказується на неприйнятність відсутності в Законі нормативного врегулювання процедури припинення спеціального досудового розслідування та продовження досудового розслідування у кримінальному провадженні на загальних засадах, і що для цього повинно бути передбачене ухвалення відповідного рішення слідчим суддею [4, с. 69; 12, с. 94–95]. Такі пропозиції є цілком слушними і такими, що вписуються в структурно-логічну схему прийняття та скасування процесуальних рішень у кримінальному провадженні, які приймаються слідчим суддею в межах судового контролю під час досудового розслідування. Однак, на нашу думку, оптимальним буде все-таки не унормування по суті обов'язку слідчого судді констатувати очевидне – добровільну явку особи до органу досудового розслідування чи його затримання в результаті розшуку зарубіжними чи вітчизняними правоохоронними органами, тим самим перетворюючи такий судовий розгляд у чисту формальність і зайву витрату робочого часу слідчого, прокурора та слідчого судді, а корегування положень частини 3 статті 297–4 КПК України, у якій передбачити обов'язок слідчого судді в ухвалі про здійснення спеціального досудового розслідування зазначати, що дана ухвала припиняє свою дію у випадках затримання уповноваженою службовою особою підозрюваного, який був оголошений у розшук, або його добро-

вільної явки до органу досудового розслідування, а прокурора, який здійснює нагляд у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, – внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань про припинення у кримінальному провадженні спеціального досудового розслідування. У зв'язку з цими змінами потребуватиме корегування й частина 6 статті 297–4 КПК України. У абзаці тринадцятому підпункту 1 пункту 2 «Порядок внесення відомостей до Реєстру», абзаці 5 підпункту 3 пункту 4 «Надання відомостей з Реєстру», пункті 14.1. «Картка на особу, яка вчинила кримінальне правопорушення та яка підозрюється у його вчиненні» додатку 4 та пункті 7 «Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань» додатку 6 Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого наказом Генеральної прокуратури України № 139 від 06 квітня 2016 року, на відміну від частини 6 статті 297–4 КПК України, передбачене внесення відомостей не тільки про здійснення, але й скасування спеціального досудового розслідування. Однак, скасування передбачає постановлення відповідної ухвали слідчим суддею, а це не відповідатиме запропонованим нами змінам до частин 3 та 6 статті 297–4 КПК України. Тому ми пропонуємо у зазначених вище нормах КПК України, Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань і додатках до нього передбачити внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо здійснення та припинення спеціального досудового розслідування. Щодо затримання підозрюваного, оголошеного у розшук, у законодавчих змінах слід враховувати те, що про затримання розшукуваного за кордоном компетентні органи іноземної держави відправляють Генеральній прокуратурі України відповідне повідомлення, але суд цієї держави може відмовити у екстрадиції цієї особи. За таких умов, спочатку на підставі повідомлення про затримання розшукувано-

го за кордоном припиняється спеціальне досудове розслідування, про що вносяться відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань, а потім після відмови в екстрадиції повторно сторона обвинувачення буде клопотати про здійснення спеціального досудового розслідування. Все це, на наше переконання, свідчить про не раціональне та не ефективне використання робочого часу слідчого, прокурора та слідчого судді. Умовою припинення спеціального досудового розслідування у випадках затримання за кордоном підозрюваного, оголошеного у розшук, повинна бути його екстрадиція на територію України.

У зв'язку з цим, не можна оминати й питання гарантування прав підозрюваного у випадках наявності підстав щодо припинення спеціального досудового розслідування. Однією з ключових доктринальних позицій Європейського суду з прав людини є забезпечення реалізації права на захист під час застосування процедур заочного кримінального провадження. Запропонований автором механізм припинення спеціального досудового розслідування, елементом якого є внесення відомостей про це до Єдиного реєстру досудових розслідувань, після чого подальше досудове розслідування здійснюється у загальному порядку містить ризики того, що, не дивлячись на наявність підстав для припинення спеціального досудового розслідування, з тих чи інших підстав відповідні відомості про припинення спеціального досудового розслідування можуть бути прокурором не внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань у випадках, коли особа добровільно з'явилася до органу досудового розслідування, що обмежує права підозрюваного щодо реалізації свого права на захист (наприклад, висловлення позиції підозрюваного щодо обставин події, що сталися під час його допиту, одночасного допиту двох чи більше раніше допитаних осіб, брати участь у проведенні процесуальних

дій). Частина 1 статті 303 КПК України не містить положень, які б забезпечували відновлення порушених прав підозрюваного у таких ситуаціях. Щодо затримання підозрюваних, які були оголошені у розшук, або підданих екстрадиції такі ризики нами не вбачаються, окрім того, що прокурор через свою недбалість може не внести такі відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Тому у частині 1 статті 303 КПК України необхідно передбачити можливість оскарження підозрюваним, його захисником бездіяльності прокурора щодо не внесення до Єдиного реєстру досудових розслідування відомостей щодо його припинення за наявності для цього підстав.

Таким чином, підсумовуючи наведене зазначимо:

1. Спеціальне досудове розслідування – це екстраординарний порядок здійснення досудового розслідування, який застосовується у передбачених кримінальним процесуальним законом випадках ухилення підозрюваного від кримінальної відповідальності шляхом переховування від органів слідства та суду, спрямований на забезпечення доказування на стадії досудового розслідування у кримінальному провадженні з урахуванням стандартів справедливого правосуддя.

2. Функціональне призначення спеціального досудового розслідування полягає у забезпеченні швидкого, повного та неупередженого розслідування і подальшого судового розгляду шляхом збирання доказів у кримінальних провадженнях в умовах протидії розслідуванню з боку підозрюваного у формі ухилення підозрюваного від кримінальної відповідальності шляхом переховування від органів слідства та суду та забезпечення права підозрюваного на захист через реалізацію його процесуальних прав під час такого досудового розслідування захисником.

3. Для вдосконалення нормативно-правової регламентації спеціального

досудового розслідування пропонуємо внести зміни та доповнення до:

– абзацу першого частини 3 статті 297–4: «3. За наслідками розгляду клопотання слідчий суддя постановляє ухвалу, в якій зазначає мотиви задоволення або відмови у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування. При задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування в ухвалі зазначається, що вона припиняє свою дію у випадках затримання уповноваженою службовою особою підозрюваного, який був оголошений у розшук, екстрадиції на територію України підозрюваного, який був оголошений у міжнародний та/або міждержавний розшук, або його добровільної явки до органу досудового розслідування.»;

– частини 6 статті 297–4 КПК України: «6. Відомості про здійснення, припинення спеціального досудового розслідування вносяться прокурором до Єдиного реєстру досудових розслідувань.»;

– частини 1 статті 303 КПК України: «1–1) бездіяльність прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про припинення спеціального досудового розслідування до Єдиного реєстру досудових розслідувань у визначений цим Кодексом строк, – підозрюваним, його захисником чи законним представником».

– у абзаці тринадцятому підпункту 1 пункту 2 «Порядок внесення відомостей до Реєстру», абзаці 5 підпункту 3 пункту 4 «Надання відомостей з Реєстру», пункті 14.1. «Картка на особу, яка вчинила кримінальне правопорушення та яка підозрюється у його вчиненні» додатку 4 та пункті 7 «Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань» додатку 6 Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого наказом Генеральної прокуратури України № 139 від 06 квітня 2016 року, замість «здійснення (скасування) спеціального досудового розслідування» встановити «здійснення, припинення спеціального досудового розслідування».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Генеральна прокуратура України. Статистична інформація: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=111482&libid=100820#.
2. *Галаган В.* Дотримання засади невторчання у приватне життя під час спеціального досудового розслідування / В. Галаган, Ж. Удовенко // *Право України*. – 2015. – № 7. – С. 9–15.
3. *Гловюк І.* Кримінальне провадження за відсутності підозрюваного або обвинуваченого (in absentia) у системі кримінального провадження України / І. Гловюк // *Право України*. – 2015. – № 7. – С. 16–25.
4. *Дроздов О.* Про перспективи перегляду в екстраординарних судових провадженнях окремих судових рішень, ухвалених у заочному кримінальному провадженні / О. Дроздов // *Право України*. – 2015. – № 7. – С. 66–74.
5. *Захарченко О. В.* Деякі аспекти заочного судового провадження у кримінальному процесі України / О. В. Захарченко // *Право і суспільство*. – 2015. – № 2. – С. 264–268.
6. *Казаков А. А.* Заочное судебное разбирательство уголовных дел: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / А. А. Казаков; Уральская государственная юридическая академия. – Екатеринбург, 2009. – 280 с.
7. *Кучинська О.* Спеціальне досудове розслідування і судове провадження (in absentia) та відео конференція: порівняльний аналіз / О. Кучинська, І. Черниченко // *Право України*. – 2015. – № 7. – С. 43–50.
8. *Маляренко В. Т.* Про заочне провадження у кримінальному судочинстві / В. Т. Маляренко // *Право України*. – 2004. – № 9. – С. 3–12.
9. *Маринів В.* Проблеми оскарження судових рішень, прийнятих у заочному (спеціальному) кримінальному провадженні / В. Маринів // *Право України*. – 2015. – № 7. – С. 75–81.
10. *Матвієвська Г. В.* Заочне провадження у кримінальному судочинстві України: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Г. В. Матвієвська; Національний університет «Юридична академія ім. Ярослава Мудрого». – Харків, 2013. – 226 с.
11. *Попелюшко В.* Провадження in absentia у кримінальному процесі Німеччини / В. Попелюшко // *Право України*. – 2015. – № 7. – С. 34–42.
12. *Нагорнюк-Данилюк О. О.* Спеціальне кримінальне провадження в кримінальному процесі України: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / О. О. Нагорнюк-Данилюк; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – К., 2016. – 239 с.
13. *Песцов Р. Г.* Заочне провадження в кримінальному судочинстві України: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Р. Г. Песцов; Національний університет державної податкової служби України. – Ірпінь, 2012. – 191 с.
14. *Сливич І. І.* Спеціальне провадження як самостійна форма кримінального судочинства в Україні / І. І. Сливич // *Visegrad Journal on Human Rights*. – 2014. – № 2. – Part 1. – С. 164–170.
15. *Татаров О. Ю.* Заочне провадження в кримінальному судочинстві України: проблеми та перспективи реалізації / О. Ю. Татаров // *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. – Ужгород, 2014. – Вип. 29. – Ч. 2. – Т. 2. – С. 125–130.
16. *Трофименко В. М.* Заочна форма кримінального провадження та її значення для захисту прав і законних інтересів сторін / В. М. Трофименко // *Форум права*. – 2012. – № 4. – С. 913–918.
17. *Трубніков В. М.* Реалізація засад кримінального провадження в процесуальній формі заочного кримінального судочинства / В. М. Трубніков, Д. С. Слінько // *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Право*. – Харків, 2014. – № 1137. – Вип. 18. – С. 177–181.
18. *Шаренко С.* Спеціальне досудове розслідування і судове провадження: проблемні питання правового регулювання / С. Шаренко, О. Шило // *Право України*. – 2015. – № 7. – С. 58–65.
19. Report on the Expert's Roundtable on trials in absentia in international criminal justice. – 2016. – September. – 15 p.
20. *Шевченко О. А.* Поняття принципу невідворотності кримінальної відповідальності / О. А. Шевченко // *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. – 2012. – № 3. – С. 460–468.
21. *Шехавцов Р. М.* Спеціальне досудове розслідування / Р. М. Шехавцов, О. А. Банчук // *Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства* / За ред. М. І. Хавронюка. – К.: ВД «Дакор», 2016. – 496 с.
22. *Матвієвська Г. В.* Заочне провадження як форма кримінального судочинства / Г. В. Матвієвська // *Університетські наукові записки*. – 2011. – № 3 (39). – С. 347–355.
23. *Тукиев А. С.* Проблемы процессуальной формы заочного уголовного судопроизводства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / А. С. Тукиев; Карагандинский юридический институт МВД Республики Казахстан имени Баримбека Бейсенова. – Караганда, 2005. – 30 с.

24. *Нагорнюк-Данилюк О. О.* Поняття, сутність і значення інституту спеціального провадження в кримінальному процесі України / О. О. Нагорнюк-Данилюк // *Право і Безпека*. – 2015. – № 2. – С. 113–120.

25. *Алексєєва-Процюк Д. О.* Окремі аспекти процесуального порядку спеціального досудового розслідування / Д. О. Алексєєва-Процюк // *Актуальні проблеми досудового розслідування: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Київ, 1 липня 2015 року). – К., 2015. – С. 67–70.

Shevchyshen A. Concept of special pre-trial investigation (in absentia) and its functionality in criminal proceedings on corruption crimes in field of official activity and professional activities related to the provision of public services

The article is based on an analysis of the current criminal procedure law, its application and special literature defines the concept of special pre-trial investigation and its functionality in criminal proceedings on corruption crimes in field of official activity and professional activities related to the provision of public services, proposed changes to the current Code of Ukraine, aimed at optimizing the normative legal regulation implementation and termination of special pre-trial investigation. In particular, it is proposed to define a special pre-trial investigation – is an extraordinary exercise of the pre-trial investigation, which is used in criminal procedural law provided evasion suspect from criminal responsibility by hiding from the investigation and trial, aims to provide evidence under preliminary investigation in the criminal proceedings with the standards of fair justice. Established that the functionality of the special pre-trial investigation is to provide prompt, full and impartial investigation and subsequent trial by gathering evidence in criminal proceedings in terms of counteracting the investigation of the suspect in the form of evasion of the suspect from criminal responsibility by hiding from the investigation and of the court and ensure the right of a suspect to defense through the implementation of its procedural rights during pre-trial investigation by the defender. Criminal procedural law proposed to supplement the rules, which provide for duty investigating judge in ruling on the implementation of the special pre-trial investigation noted that this decision shall be terminated in cases of arrest authorized officer a suspect who was declared wanted, or voluntary appearance before pre-trial investigation and the prosecutor supervising the procedural guidance in the form of pre-trial investigation, to bring information to the Unified Register of pre-trial investigation to terminate criminal proceedings in a special pre-trial investigation.

Keywords: *pre-trial investigation, special pre-trial investigation, suspect, wanted ads, international search.*

Стаття надійшла до редакції журналу 22.03.2017 р.